

Hoofdpunten n.a.v. bezoek Deense duurzame greenkeepers aan DGB in Nederland

3-5 juni 2010

Aanwezig vanuit Denemarken:

Thomas Pihl, Furesø Golf

Martin Nilson, Copenhagen Golf

Per Rasmussen, Smørum golf

Jimmy Christensen, Fredensborg Golf

Søren Tømming, Helsingør Golf

Bente Mortensen, Green Project

Antoine Challe, Hørsholm Golf

Jan Ebdrup, Hedeland Golf

Hans Beurling (retired green keeper Furesø Golf)

Verschillen en overeenkomsten van Deense en Nederlandse groep

- definitie van duurzaamheid als uitgangspunt voor de strategie van greenkeeping. Voor de Deense groep is het principe van duurzaamheid veel meer leidend voor de manier van greenkeeping. Dit betekent concreet inachtneming van natuur en milieu op de baan met lagere (minimale) inputs van stikstof, water en zelfs nul input gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij houdt uiteraard de randvoorwaarde stand van optimale speltechnische kwaliteit maar wordt met alle beperkingen van dien op het aspect kleur wel concessies gedaan.
De DGB legt duurzaamheid veel breder uit: behalve dat het met minder kan én zou moeten is de weg hiernaar toe heel belangrijk. Een uitgebreid monitoring systeem gehanteerd door goed geschoolde greenkeepers moet op de langere termijn leiden tot duurzamer beheer van golfbanen in Nederland. Hier vinden Denen en Nederlanders elkaar. Het uitbouwen van het gebied duurzaam golfbaan beheer zal op de agenda komen en heeft aandacht van beide partijen.
- De Deense groep is veel pro-actiever dan de leden van de DGB. Dit zie je terug in de grotere betrokkenheid bij duurzaamheid en wellicht ook het wat hogere kennisniveau van de hoofdgreenkeepers. Het feit dat voorzitter en secretaris van de DGB de 'trekkers' zijn van de groep zegt genoeg. De Denen zoeken elkaar op om inhoudelijke zaken te bespreken en oplossingen te zoeken voor problemen op hun eigen baan. Zij lijken (veel) verder boven de materie te staan waardoor hun inhoudelijke discussies indringender zijn en zij staan meer open voor elkaars ideeën en de bereidheid om die over te nemen. Ook lijken ze veel verder te gaan in het finetunen van onderhoud in antwoord op actuele weersomstandigheden. Als voorbeeld is genoemd dat zij veel mechanisch onderhoud (beluchten) doen, maar wanneer gras kwetsbaar is voor stress, dit weer nalaten. Hierover heb ik onze greenkeepers nog nooit gehoord.
- Ondanks dat de Denen actief zijn in het vergaren van kennis is hun organisatie niet gestructureerd opgezet. Waar de DGB systematisch elke 12-14 weken bij elkaar komt blijven de samenkomsten van de Denen beperkt tot informele uitwisselingsavonden bij elkaar op de baan. Voordeel hiervan is dat er snel en doeltreffend gecommuniceerd en daardoor ook concrete problemen snel getackeld kunnen worden. Nadeel is dat de kennis beperkt blijft tot een vrij kleine groep. De potentie van DGB is daarmee veel groter. Daarentegen gaan de Denen wel ieder jaar 2 dagen naar de beurs in Harrogate.

- Het monitoringssysteem van DGB wordt door de Denen als ‘professioneel en goed georganiseerd’ beschouwd. Daarentegen bestaat er bij de senioren van de groep wel een lichte weerstand tegen het vastleggen van alles in protocols zonder gebruik te maken van de ervaring die een greenkeeper heeft opgebouwd in de loop der jaren (“feeling, tasting and smelling...”). Mijns inziens moeten we behalve de motto’s ‘meten is weten’ en ‘gissen is missen’ ook ‘kijken is verrijken’ niet vergeten. Natuurlijk heb je weinig aan een set meetdata zonder je greens goed te kennen. In bilaterale discussies op de banen kwam dit uitgebreid naar voren en werd de behoefte aan een gedegen monitoringssysteem door de Denen niet alleen toegeschreven aan de onzekerheid van de hoofdgreenkeeper maar ook aan de uitdrukkelijke wens om de onderhoudshistorie van een golfbaan goed vast te leggen om problemen via acties uit het verleden te kunnen oplossen en om (nieuwe) greenkeepers een stevig houvast te geven naar hun baancommissie toe.
- Verbreding begrip en relatie met hogere instanties. Samenwerking met de NGF en STRI is genoemd als voorbeeld voor steun om het gedachtegoed te verbreiden. Dat is bij de Denen nog geheel niet geregeld.

	DK	NL
duurzaamheid	Is voor velen al persoonlijke drijfveer; principe van meten is weten vinden enkele uit de groep minder noodzakelijk	Metten is weten principe moet leiden tot inzicht of men goed bezig is of niet (lange termijn proces)
Mate van pro-activiteit	Hoog	Laag
Mate van kennis georganiseerdheid	Laag	Hoog
Potentie tot uitdragen missie	Laag	Hoog
Monitoring	Niet gestructureerd	Uitgebreid
Kennis- en ervaringsniveau	Hoog	Gemiddeld
Samenkomsten	Frequent	Infrequent
Afstand tussen deelnemende banen	Gering	Overwegend groot

- op de vraag ‘hoe nu verder’ is als volgt gereageerd:
  - o onderlinge evaluatie door de Denen met terugkoppeling naar de DGB eind juni
  - o in principe gedeeltelijke overname registratiesysteem + protocollen zoals DGB dit heeft opgezet (de website is als indrukwekkend ervaren!). Voorkeur gaat uit naar metingen van de meest concrete parameters zoals verandering grasbestand (Digidet), vochtpercentage (op drie diepten), onderhoudsbehandelingen en snelheid greens (stimp). In tweede instantie zou daar de hardheid middels Clegg bij kunnen komen.
  - o Kleur is duidelijk geen item voor de Denen waar dit bij ons in veel gevallen wel degelijk telt. Zeker met de opkomende trend van doorzaai met het (tot op heden nog steeds minder duurzame) struisgras zal kleur een thema blijven binnen greenkeepend Nederland. Bij de minste verkleuring van de green beginnen leden al te klagen en de greenkeeper (vaak onterecht) onder druk te zetten.